

Συνήθως αναφέρουμε ότι ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τη μνήμη του. Πόσο πραγματικό, ωστόσο, είναι το γεγονός αυτό; Ή μήπως θα πρέπει να αναρωτηθούμε για το γεγονός της χρήσης της ανθρώπινης μνήμης;

Η μνήμη είναι μια διαδικασία καταγραφής και αποθήκευσης ερεθισμάτων, εικόνων, συναισθημάτων, συλλογισμών κλπ. κάτω από ορισμένες συνθήκες και για κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Συνήθως στην μνήμη καταγράφονται γεγονότα που σχετίζονται με το άμεσο ενδιαφέρον, ενώ πολλά άλλα γεγονότα δεν καταγράφονται διότι βρίσκονται εκτός του πεδίου του ενδιαφέροντός μας.

Όταν καταγράψω στην μνήμη μου μία εικόνα αυτή παραμένει και μετά, επανεμφανίζεται ανακαλώντας συναισθήματα και αντιδράσεις. Η διαδικασία της ανάκλησης μνημονικών καταγραφών είναι εκούσια, στην περίπτωση εκείνη όπου για κάποιον λόγο ανακαλούμε κάτι για να το χρησιμοποιήσουμε. Εν τω μεταξύ, πάρα πολλές φορές συμβαίνει να ανακαλούνται καταγραφές χωρίς να κινητοποιήσουμε εμείς την διαδικασία, αλλά βρίσκονται ξαφνικά στο πεδίο του συνειδητού μας. Πόσες φορές ανακαλούνται στην μνήμη μας, πρόσωπα, γεγονότα ή ο,τιδήποτε άλλο χωρίς να το έχουμε επιδιώξει εμείς;

Αυτό μπορεί να συμβαίνει και χωρίς την δική μας βουλευτική διαδικασία ανακαλούνται μνήμες, ύστερα από κάποιο ερέθισμα που μπορεί να προέρχεται από το περιβάλλον, μια μυρωδιά, μια εικόνα, ένα συναισθήμα, μια σκέψη. Στην περίπτωση αυτή παρατηρούμε μια αυτόνομη λειτουργία

ανάκλησης μνημονικών καταγραφών.

Είναι πάντα δική μου η διαδικασία της ανάκλησης ή κάποιοι άλλοι παράγοντες και συνθήκες επηρεάζουν την ανάκληση και την εμφάνιση των δεδομένων; Διότι πολλές φορές φαίνεται πιο σημαντικό και από αυτό το γεγονός της καταχώρησης να είναι η χρήση

αυτής της ανάκλησης.

Και πολύ συχνά, ή μάλλον τις περισσότερες φορές, εμείς αντιλαμβανόμαστε το αποτέλεσμα της ανάκλησης μιας καταγραφής χωρίς να προσπαθούμε ή να καταφέρνουμε να φτάσουμε στην αντίληψη τού ή των αιτίων μιας τέτοιας ανάκλησης και συνεπώς δεν γνωρίζουμε τον σκοπό που αυτή εξυπηρετεί. Τις περισσότερες φορές θεωρούμε την ανάκληση σαν μια δική μας δραστηριότητα και έτσι την αποδεχόμαστε. Δρώντας επομένως σύμφωνα με αυτήν υπηρετούμε τον σκοπό της, που εμείς ωστόσο δεν γνωρίζουμε × κατά αυτό δε τον τρόπο ενώ υποστηρίζουμε την ελεύθερη βούληση, υπηρετούμε μια άγνωστη σ' εμάς βούληση. Επειδή δε η μνήμη σχετίζεται με το παρελθόν, ακολουθούμε μια δραστηριότητα η οποία κινείται και κατευθύνεται προς το παρελθόν, παρασύροντάς μας στην διαδρομή της.

Δηλαδή ότι είναι καταχωρημένο στη μνήμη μας, μπορεί να είναι δική μας καταχώρηση αλλά δεν είναι πάντα βέβαιο πως

η ανάκληση και η χρήση της είναι πάντοτε δική μας. Αν μέχρι τώρα τίθεται θέμα προσοχής στις καταγραφές που κάνουμε στον εαυτό μας, τώρα ανακύπτει το ζήτημα της ανάκλησης και της χρήσης αυτών.

Σαν παράδειγμα μπορώ να χρησιμοποιήσω την καταχώρηση μιας πράξης αδικίας ή κάτι άλλου που έγινε εις βάρος μας. Αυτή η καταγραφή παραμένει αναμένοντας την «λύση» της. Η φυσική πορεία των πραγμάτων είναι η συγχώρηση εκείνου που μας έβλαψε και η προσπάθεια αποκατάστασης της προκληθείσας ζημίας. Εφόσον ακολουθήσουμε αυτή την πορεία τα πράγματα θα οδηγηθούν σε μια ολοκλήρωση και ένα τέλος. Ωστόσο, συχνά, ανακαλούμε αυτή την πράξη αναβιώνοντας την αδικία που έγινε εις βάρος μας, αναζητώντας τρόπους που θα επιτρέψουν την «τιμωρία» (που στην πραγματικότητα είναι εκδίκηση) εκείνου που μας έβλαψε. Με τον τρόπο αυτό ενισχύουμε την μνήμη, πιστεύοντας ότι την ανακαλούμε στο παρόν μας, ενώ στην πραγματικότητα αυτή μας ανακαλεί στο παρελθόν μας.

Πρέπει κάποτε, επομένως, να αναρωτηθούμε κατά πόσον έχουμε την ισχύ της ανάκλησης μιας μνημονικής καταγραφής στο παρόν ή πολλές φορές οι μνήμες μας σύρουν στο παρελθόν.

Ιανός Γεωργίου